

“สิ่งดีที่กำลังจะเกิดขึ้นที่น่าาน”

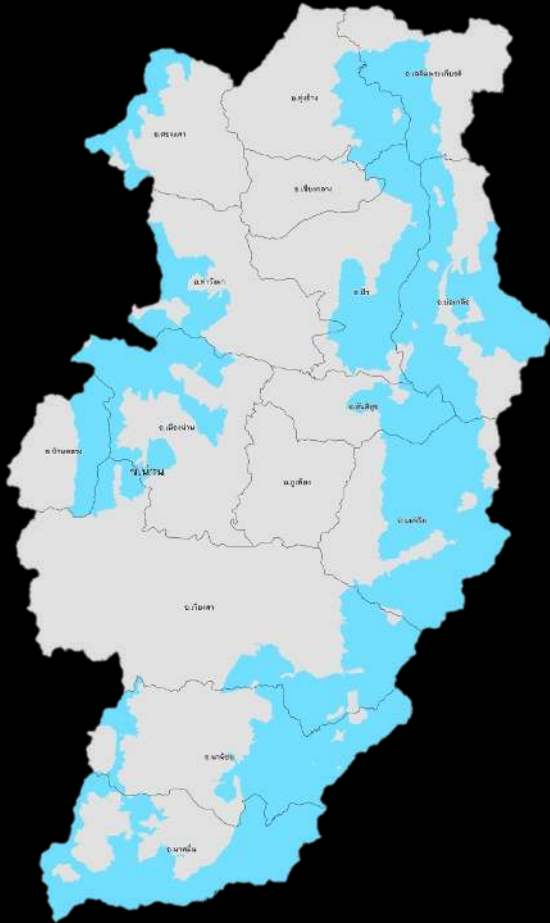
โดย

ดร.วิจารย์ สีมาฉายา ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
นายบัณฑิต ล่ำซำ ประธานกรรมการ ธนาคารกสิกรไทย

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

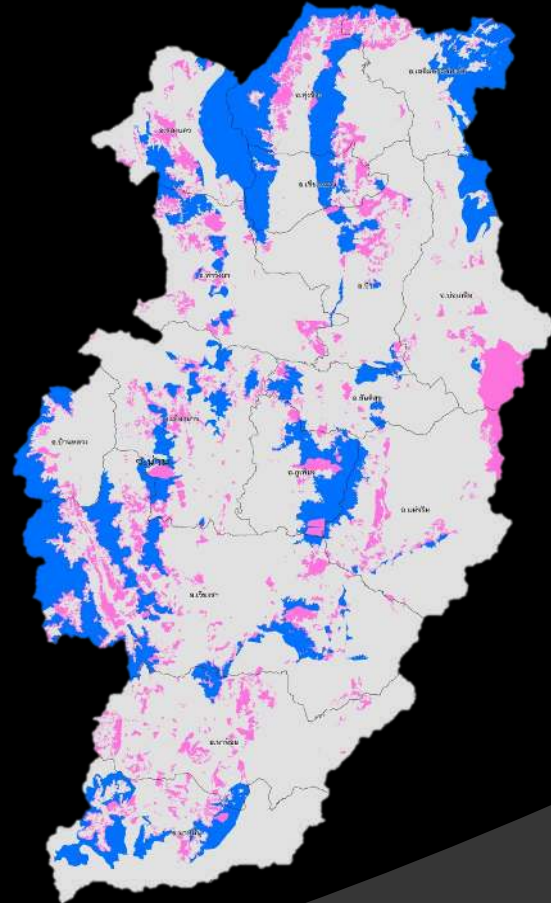
ณ ศูนย์การเรียนรู้และบริการวิชาการ เครือข่ายแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นที่ป่าอนุรักษ์ (อส.)

2.83 ล้านไร่

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ปม.)

3.22 ล้านไร่

ข้อมูลพื้นที่จังหวัดน่าน

พื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดน่าน 7.58 ล้านไร่

พื้นที่ป่า 6.05 ล้านไร่

พื้นที่ ส.ป.ก. 0.46 ล้านไร่

พื้นที่มีเอกสารสิทธิรับรอง 1.07 ล้านไร่

พื้นที่มีสภาพป่า
4.49 ล้านไร่

พื้นที่ป่าถูกบุกรุก/เสื่อมโทรม
1.56 ล้านไร่

พื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ถูกบุกรุก
0.21 ล้านไร่

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ถูกบุกรุก
1.35 ล้านไร่

ลุ่มน้ำชั้น 1 และ 2
0.90 ล้านไร่

ลุ่มน้ำชั้น 3 4 และ 5
0.45 ล้านไร่

สิ่งที่ดี

1. สิทธิที่ทำกินในเขตป่า...ถูกต้องตามกฎหมาย
2. สมดุลของระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์ที่ดิน
3. ปลอดลื้อกตัดไม้หวงห้ามและไม้หายาก และ
ไม้ยืนต้น...หลักประกันเงินกู้รูปแบบใหม่
4. สนับสนุนชาวบ้านดูแลป่าชุมชนและใช้ประโยชน์
5. ส่งเสริมรายได้เกษตรกร

ประเด็น 1

“สิทธิที่ทำกินในเขตป่าถูกต้องตามกฎหมาย”

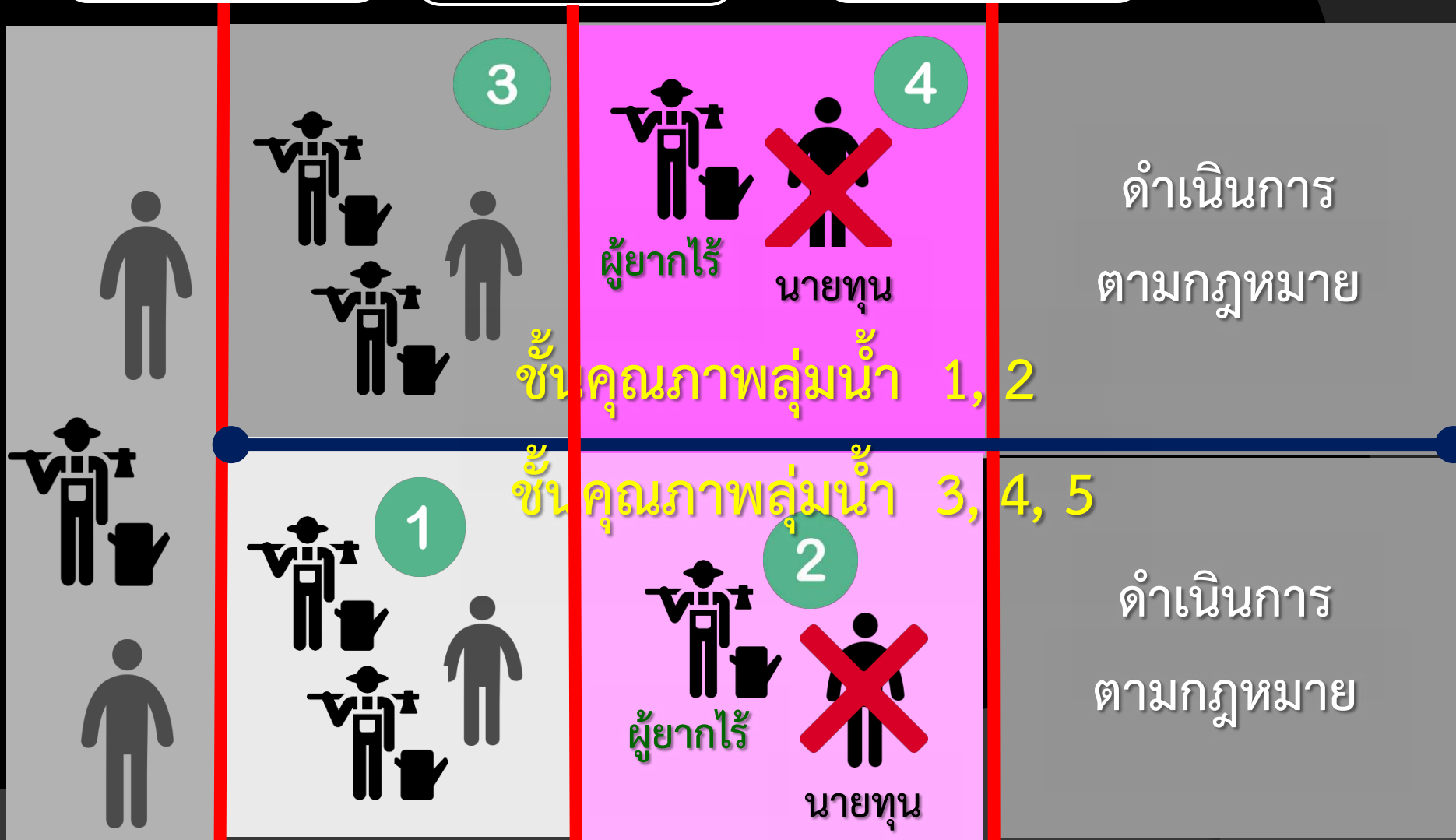
ด้วย “พ.ร.บ.คณะกรรมการนโยบายที่ดิน
แห่งชาติ พ.ศ.2562”

กรอบการพิจารณาอนุญาตให้สิทธิที่ทำกินในเขตป่าฯ ตามกฎหมายใหม่

ประกาศ
เขตป่าสงวนฯ

มติกรม. 30 มิ.ย. 41
(ปี 2545)

คำสั่ง คสช. 66/57
(17 มิ.ย.57)

จำแนกชุมชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จ.น่าน

กลุ่ม 1

ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ 3,4,5 ก่อนมติ ครม.
30 มิ.ย.41 2.8 แสนไร่ (20.7%) / ดำเนินการแล้ว 131,531 ไร่ (46.0%)

กลุ่ม 2

ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ 3,4,5 หลังมติ ครม.
30 มิ.ย. 41 คำสั่ง คสช. ที่ 66/2557 ลว. 17 มิ.ย. 57 1.7 แสนไร่ (12.5%)

กลุ่ม 3

ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ 1,2 ก่อนมติ ครม.
30 มิ.ย. 41 3.5 แสนไร่ (25.7%)

กลุ่ม 4

ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ 1,2 หลังมติ ครม.
30 มิ.ย. 41 ถึง คำสั่ง คสช. ที่ 66/2557 ลว. 17 มิ.ย. 57 5.5 แสนไร่ (40.7%)

รถไฟ 4 ขบวน

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (คทช.) ในป่าสงวนแห่งชาติ

- สภาพปัญหา**
- การต้องการที่ดินทำกิน
  - การขยายตัวของภาคการเกษตร/ส่งออก
  - การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
  - การเติบโตด้านการท่องเที่ยว

- คุณภาพชีวิตที่ดี
- ลดความเหลื่อมล้ำ
- มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

เนื้อที่ป่าไม้ของประเทศ
31.58 % (102.16 ล้านไร่)

พื้นที่ป่าไม้ 40 % ของประเทศ
128 ล้านไร่

คณะกรรมการการส่งเสริม
และพัฒนาอาชีพ

คณะกรรมการจัดหาที่ดิน

คณะกรรมการจัดที่ดิน

2579

รถไฟขบวนที่ 1   ส่วนน้ำ 3, 4, 5   ทำประโยชน์ก่อนปี '45 3.9 ล้านไร่
● พื้นที่อนุญาตแล้ว 343,368 ไร่ 66 พื้นที่ 47 จังหวัด

โครงการชุมชนปลูกป่าเศรษฐกิจ

ขออนุญาตปลูกป่าตามม.16, 20

2579

รถไฟขบวนที่ 2   ส่วนน้ำ 3, 4, 5   ทำประโยชน์ปี '45-'57 3.7 ล้านไร่
คำสั่ง คสช. 66/2557

ปลูกป่าตามแนวพระราชดำริ
ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

สร้างป่า สร้างรายได้

2579

รถไฟขบวนที่ 3   ส่วนน้ำ 1, 2   ก่อนปี '45 2.1 ล้านไร่
ปี '45-'57 2.8 ล้านไร่

จัดระเบียบการใช้ที่ดิน
ร่วมกันออกแบบ

รัฐได้ป่า ประชาชนมีที่ทำกิน

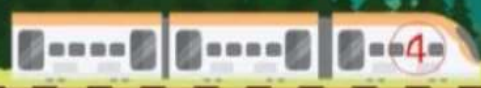
สำนักงานจัดการที่ดินป่าไม้

คำสั่ง คสช. 66/2557

ป่าอนุรักษ์ คงสภาพป่าสมบูรณ์
77 ล้านไร่

ป่าอนุรักษ์ 2.34 ล้านไร่
จัดทำโครงการบริหารพื้นที่

ป่าอนุรักษ์ 3.65 ล้านไร่
จัดทำโครงการบริหารพื้นที่

รถไฟขบวนที่ 4   พื้นที่อนุรักษ์

ประเด็น 2

“สมดุลของระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์
ที่ดินของชุมชน”

ด้วย “ระบบพื้นที่ป่าไม้ (Zoning)”

ระบบพื้นที่ป่าไม้ (Zoning)

ประเด็น 3

ปลดล็อกตัด “ไม้หวงห้าม 158 ชนิด” และ “ไม้หายาก 13 ชนิด”
ในที่ดินเอกชน, ที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์, นส.3ก, สค.1
และสามารถใช้

“ไม้ยืนต้นหลากชนิดเป็นหลักประกันเงินกู้รูปแบบใหม่”

ด้วย “พ.ร.บ.ป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2562

และกฎกระทรวงภายใต้ พ.ร.บ.หลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558”

“ไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินมีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง
ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้าม”

ประเด็น 4

“สนับสนุนชาวบ้านดูแลป่าชุมชน
และใช้ประโยชน์จากผืนป่า โดยมีกติการ่วมกัน”

ด้วย “พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ. ....”

ประเด็น 5

“ส่งเสริมเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น”

ด้วยโครงการ

“ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง”

“สร้างป่า สร้างรายได้”

“ปลูกป่าเศรษฐกิจ”

“ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง”

ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ อนุรักษ์ดินและน้ำ

“สร้างป่า สร้างรายได้”

ไม้โตเร็ว

ไม้รอบตัดฟันยาว

ไม้เพื่อพลังงาน

“ปลูกป่าเศรษฐกิจ”

สนับสนุนเงินทุน 5,000 บาท/ไร่

สนับสนุนกล้าไม้ 200 ต้น/ไร่

ตัวอย่าง ฟืนฟูไร่ข้าวโพดกลับเป็นป่า ต.ป่าเลหวหลวง อ.สันติสุข จ.น่าน

รัฐได้ป่า ประชาได้ที่ทำกิน

ความร่วมมือจัดทำข้อมูลรายแปลงที่ทำกินในเขตป่าตามกฎหมาย 99 ตำบล โดย เกษตรกร ผู้นำชุมชน ทีมQGISชุมชน กรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ และ GISTDA

ฝายทดน้ำ-ชะลอน้ำ ฝายมีชีวิต ๓๘ แห่ง ความร่วมมือ ประชาชน-มทบ.๓๘-ประชาคมน่าน

อ่างเก็บน้ำ ความพยายามก็เก็บน้ำเพื่อการเกษตรของชุมชน ต.เมืองจัง อ.ภูเพียง

สำนึกฮักป่า = การยื่นหยัดปกป้องดูแลป่าชุมชนต่อเนื่องยาวนาน ป่าห้วยหลวง ซาเมียงอัสสัม ศรีนาปาน (บ้านตาเวิน) ต.เรือง อ.เมืองน่าน

แปลงเมียง
เป็นกลุ่มพันธุ์ชาอัสสัม (*Camellia Sinensis* Var. *Assamica*)
โดยนำเมล็ดพันธุ์มาจากแคว้นสิบสองปันนาประเทศจีนมาปลูก
ในพื้นที่ป่าห้วยหลวง 5,000 ไร่ โดยปลูกได้ร่มเงาของต้นไม้ใหญ่
ซึ่งเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ป่าและความจำเป็น
ในการดำรงชีพโดยใช้หลักการพึ่งพาอาศัยกันดินเมียงได้อา
ศัยร่มเงาจากต้นไม้ใหญ่ในการเจริญเติบโตและยังยืนยันจึงเป็นรูป
แบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสม
กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

GEM FOREST COFFEE กระบวนการเรียนรู้กาแฟในหุบดอยมณีพฤกษ์ อ.ทุ่งช้าง

THAI SPECIALTY COFFEE AWARDS 2018: Ranking 2 Number 8219

กาแฟ
จะปลูก
Maneepruek
Coffee

อาราบิก้า + บัง = อาชีพทางเลือกใหม่ และไม้ทำลายป่าไว้

จากสวนกาแฟเล็กๆ ในโครงการฯ ได้เริ่มให้ผลผลิต ซึ่งในแต่ละปีเกษตรกรเริ่มขยายพื้นที่ปลูกโดยไม่ตัดต้นเดิม และนี่คือผลผลิตสดตลาดมากขึ้น

ปี.ศ. 2551 โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ลุ่มน้ำ่าน อันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พื้นที่ 6 (มณีพฤกษ์) หมู่ที่ 11 ตำบลลวงอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

รางวัลยอดเยี่ยมอันดับ 2 ของประเทศไทย จากการประกวดในนามนครรมพืชสวนโลก ณ จังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ.2555)

กาแฟ
มณีพฤกษ์
ขงแท้

กาแฟ
หนึ่งแก้ว
ชาวรักบาทัน
หนึ่งต้น

จำนวนต้นกาแฟ
1,400
1,600
100%

เพราะกาแฟสายพันธุ์ดีที่ปลูกอยู่ท่ามกลางภูเขาสูงของหมู่บ้านมณีพฤกษ์ (ภูเว-ผาดัง) ดินแดนสีชมพูในอดีต จึงทำให้ผลผลิตกาแฟที่ได้มีคุณภาพ original

สมุนไพรพื้นบ้าน ชีววิถีพอเพียง ก้าวสู่การตลาดสากล ต.น้ำเกียน อ.ภูเพียง

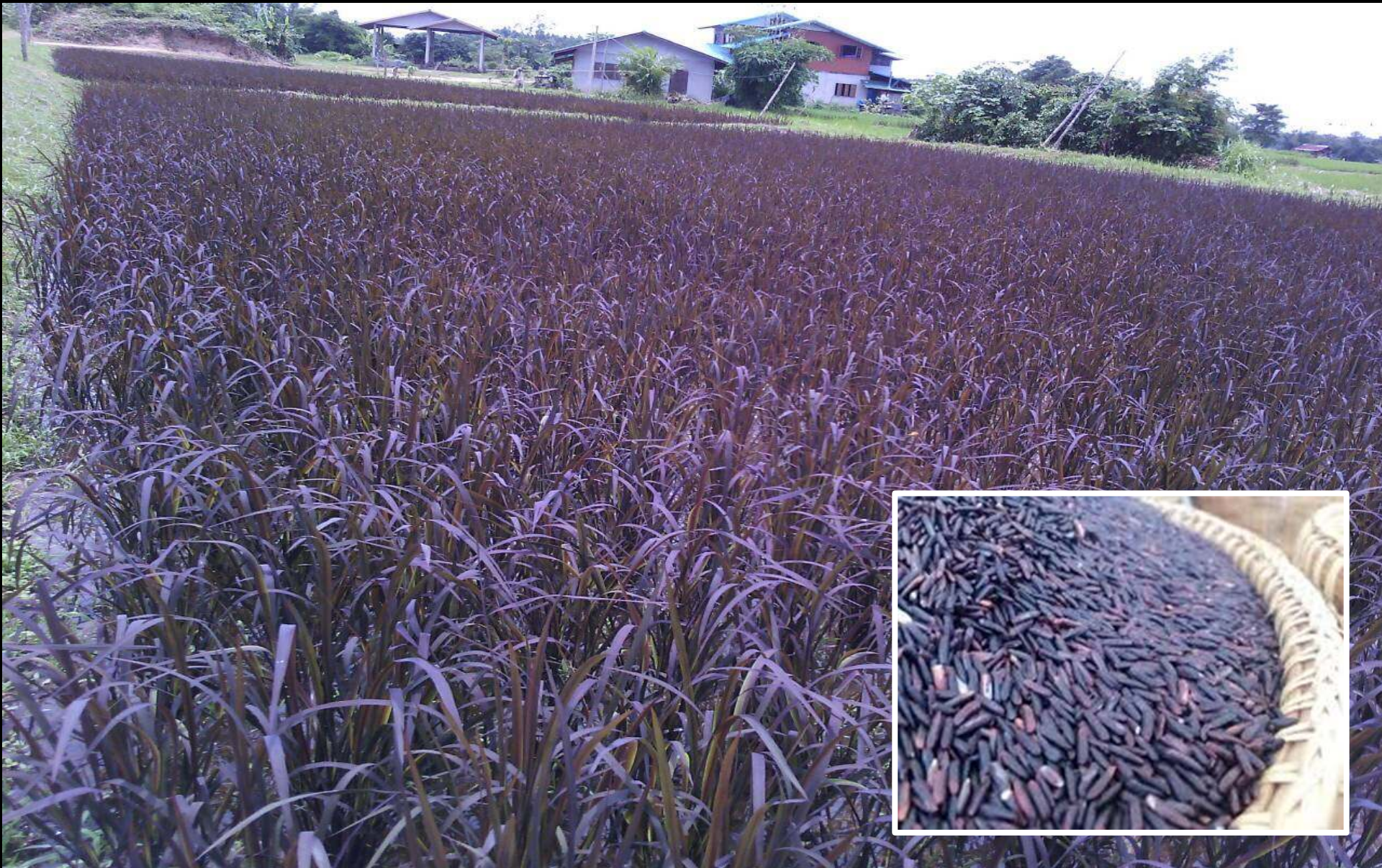

International Grand Prix INTARG 2018

แชมพูใบหมี รางวัลเหรียญเงินนวัตกรรมระดับโลก
ณ สาธารณรัฐโปแลนด์ 21 มิถุนายน 2561

การทดลองใหม่ ทွ่งไรซ์เบอร์รี่ สร้างสุขภาพและรายได้ที่ดีขึ้น ต.เมืองจ๋าง อ.ภูเพียง

ทางเลือกคนคอย เลี้ยงวัวควายคอย แทนเกษตรกรรมบนดอย บ้านห้วยพ่าน ต.เปือ อ.เชียงกลาง

น่านไวน์เนอร์รี่ ผสมผสานภูมิปัญญาดั้งเดิมกับวิธีการผลิตใหม่ ด้วยผลไม้ท้องถิ่น ต.ฝายแก้ว อ.ภูเพียง

ผลิตไวน์ ลิ้นจี่ มัลเบอร์รี่ กล้วย ลูกหว้า องุ่น ด้วยการหมักหัวเชื้อในลำไผ่

มะม่วงปากกลาง ยกกระดับมาตรฐานการตลาดสินค้าเกษตรส่งออก ต.ปากกลาง อ.ปัว

อดทน เรียนรู้ สู้สร้าง เกษตรอินทรีย์ วิสาหกิจชุมชน-เพื่อสังคม ต.บัวใหญ่ อ.นาแก

คนรุ่นใหม่กลับมาสร้างชีวิตใหม่ในบ้านเกิด ไร่อินทรีย์พันธ์ บ้านโป่งคำ ต.ดู่พงษ์ อ.สันติสุข

‘โป่งคำ’ มีกรณีศึกษา
‘เกษตรกรประณีต’
ปรับคิด ‘ชีวิตเปลี่ยน’

เกษตรกรหัวไวหิบบความต่าง สร้างเงินล้านจากไผ่ยักษ์ บ้านฮวก ต.แสนทอง อ.ท่าวังผา

น่าน เพาะพันธุ์ปัญญา

“ดินดำน้ำก็ดี พืชผักเขียวขจี วิถีสุขสบาย”

